

Haur literatura

Txikitzen zaretenean
Uxue Alberdi

Irudiak: Aitziber Akerreta
Pamiela-Kalandraka, 2013

Haurtzarora itzuli

“GURASOEI loak hartu aurretik kontatzeko ipuina” eskaintzen digute Alberdik eta Akerretak liburu honetan. Eta egia esan, hau ez da ipuin bat, edo ez normalean ipuintzat hartzen ditugun horietakoa; liburuan haurrek helduei kontaturiko zenbait ideia agertzen dira, zer egin ahal izango duten heldu horiek txikitzen direnean. Hasieran, esaterako, honako hau aurki dezakegu: “Txikitzen zaretenean ez duzue lanera joan beharrik izango. Horren ordeztatu putzuetan salto egingo duzue zapaburu bihurtu arte”, eta horrekin batera irudi bat, lapitzez marraztua eta zuri-beltzeko irudi horretan bi ume koloreztatuak, txamarra berdeak, praktar urdinak, bota gorriak eta uretan plisti-plasta ari direla.

Liburuak, albumak, horrelako eskema jarraitzen du orrietan barrena; haurrek helduei azaltzen dizkieten egoerak, zenbat gauza egin ahal izango dituzten txikitzen direnean, eztabaidatu, lisatu edo sukaldean aritu beharrean, eta horrela haurrak azalduko zaizkigu helduek txikitzen direnean egin ahal izango dituzten kontu horiek egiten, batzuetan, kontraste moduan, ideia hauen aurrean helduen oraingo jokabide gris, formal, zuzena agertzen delarik.

Amaierak, baina, aurreko erritmoa hautsiz, bestelako ikuspegia erakutsiko digu. Koloretako orri batean haurrak ageri zaizkigu, irribarretsu, eta helduen janzkerarekin horietako zenbait. Amaierako testuak koska bat gehiago sorraraziz helduei lasai egoteko esaten die, helduoi lasai egoteko esaten digute haurrek: “Eta egun handi horretan, txikitzen zaretenean, hemen egongo gara gu zuek zaintzeko. Gose bazarete bularra emango dizuegu, eta nekatuta bazaudete, kulunkatuko zaituztegu loak hartu arte.”

Egia esan liburuak irakurketa ezberdinak eskaintzen dizkigu, sinpleena eta agian haurrek umore ikuspegitik hartuko duten irakurketa horretatik gure gizarte honetan zahartzarora haurtzarorako buelta interpretatzen duen irakurketa horretaraino; baina edozein kasutan irakurleak liburuaren erritmoarekin, irudien interpretazioarekin, kontrasteekin, ideien garapenarekin edo ateraldiekin disfrutatuko du. Aitziber Akerretaren irudiak nahiko sinpleak direla ematen du, baina kolorearekin eta formekin ederki jolasten du ikuslea berak nahi duen tokira bideratzeko, garrantzia, azpimarratzekoa, bizitasuna non dagoen eta non ez adierazteko.

Istoria lehen pertsonan narraturik dugu, gu, eta helduei zuzendurik dago, zuek. Horrek, arestiko ideiak are gehiago indartzen ditu. Irakurlearen identifikazio kolektiboa bilatzen da, eta lortzen dute egileek. Horren aurrean, liburu irakurle horien eskuetan jarri dugun bitartekariok gaude, liburuaren benetako hartzaileok izan beharko ginatekeenok. Izan ere, txikitzen garenean istorio hori kontatuko digute loak hartu aurretik. ■

Xabier Etxaniz Erle

Zer da artea?
Aritz Gorrotxategi
Meettok, 2013

Artea zer den

MEETTOK argialetxeak Lev Tolstói idazlea eta hark arteaz idatzirik *Zer da artea?* saiakera hartu ditu abiapuntutzat, kulturaz solas egiteko. Saiakeraren gaineko hautaketa lanak osatzen du liburuaren lehen zatia eta Aritz Gorrotxategi egin da. Baita itzulpena eta hitzaurrea ere. Liburuaren bigarren zatian Tolstoiren testuez, gogoetuz eta arteaz dihardute Gorrotxategirekin, Bernardo Atxagak, Harkaitz Canok eta Andoni Egañak.

Tolstoik bere obrarik entzute-suenak –*Gerra eta bakea* eta *Ana Karenina* eleberriak– gaitzetsi egin zituen saiakera honetan, arte faltsua direlakoan. Halaber, Dante, Shakespeare, Goethe, Beethoven edo Baudelaire egile klasikoaren lanez ere beste horrenbeste esan zuen. Tolstoiren ustez, artea sentimendu baten transmisioa da, eta gizakien senidetasuna behar luke helburu.

1898. urtean eman zuen argitara *Zer da Artea?*, baina hura baino lehentxeago dagoeneko aurreratuak zituen zenbait ideia. Tolstoiren ustez, zientzia eta artea herriaren gehiengo langileak bizi zuen miseriaren errudun ziren, eta garai bateko kasta menderatzaileen lekuan (Eliza, Estatu, Armada) eroso jartzen hasiak ziren berekoikeriaren apologia egiteko.

Artea subjektibotasunaren eremutik ateratzea zen Tolstoiren helburu nagusia. ■

G.U.G.

